КОНСЕРВАТОРІЯ ІМЕНІ МИКОЛИ ЛИСЕНКА

КОНСЕРВАТОРИЯ ИМЕНИ НИКОЛАЯ ЛЫСЕНКО

KONSERWATORIUM IMIENIA MYKOŁY ŁYSENKI

CONSERVATOIRE NAMED AFTER MIKOLA LYSENKO

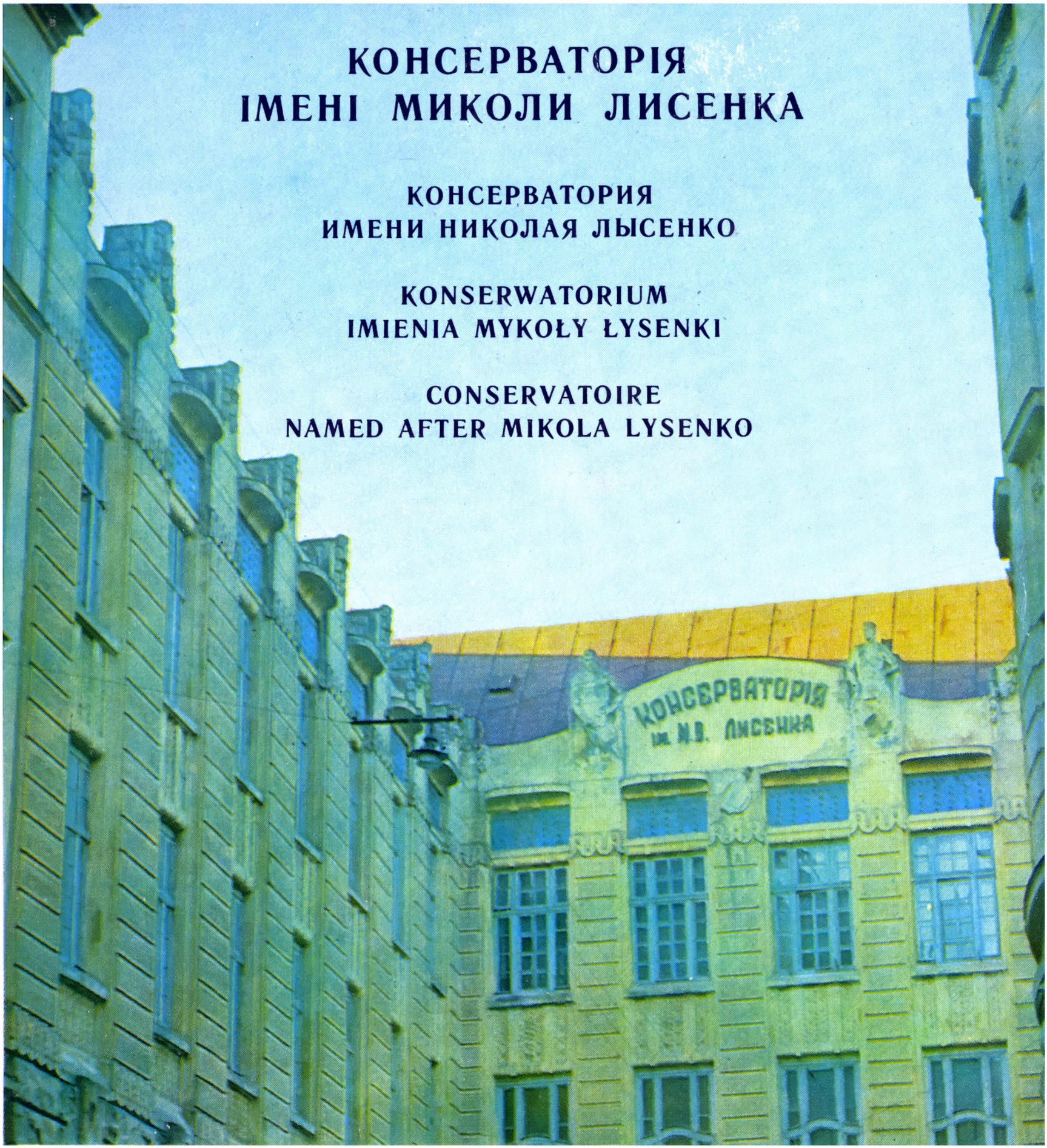

EX
LIBRIS
ПЕТРО
КРАВЧЕНКО

ЛЬВІВ
ВИДАВНИЦТВО «КАМЕНЯР»
1978

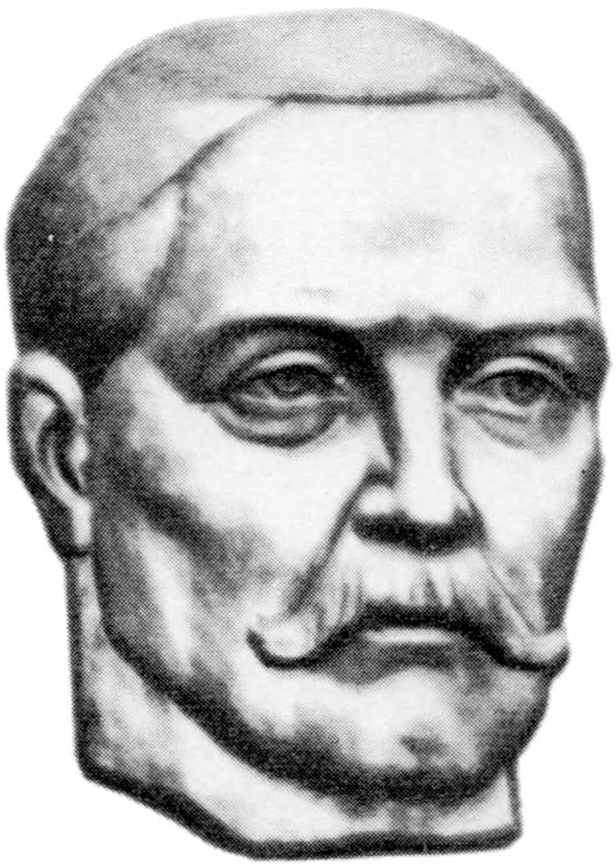

«НАДАТИ
ІМ'Я М. ЛИСЕНКА
ЛЬВІВСЬКІЙ
ДЕРЖАВНІЙ КОНСЕРВАТОРІЇ»

Із постанови Ради Народних Комісарів УРСР
і Центрального Комітету КП(б)У
від 30 листопада 1940 року

В. М. ЛАПЕНКО
Л. З. МАЗЕПА

КОНСЕРВАТОРІЯ ІМЕНІ МИКОЛИ ЛИСЕНКА

*

КОНСЕРВАТОРИЯ ИМЕНИ НИКОЛАЯ ЛЫСЕНКО

KONSERWATORIUM IMIENIA MYKOŁY ŁYSENKI

CONSERVATOIRE NAMED AFTER MIKOLA LYSENKO

ФОТОНАРИС

Серед одинадцяти вузів Львова консерваторія імені М. В. Лисенка займає особливе місце. Це перший в історії старовинного міста вищий музичний учбовий заклад, у якому дістали можливість вчитися кожен обдарований юнак і дівчина, а їх право на освіту матеріально забезпечила держава. Переважна більшість вступаючих у вуз здобула середню музичну освіту. У консерваторії під керівництвом досвідчених педагогів молоді музиканти поглиблюють свої знання, готуються до самостійної роботи на різних ділянках радянської культури.

Львівська державна консерваторія — ровесниця історичного возз'єднання західноукраїнських земель в єдиній Українській Радянській державі — створена за постановою Ради Народних Комісарів УРСР від 19 грудня 1939 року.

В минулому у Львові існували тільки приватні музичні товариства, які на пожертвування меценатів утримували і музичні навчальні заклади. Однак ні цісарська Австро-Угорщина, ні буржуазна Польща не надавали цим закладам підтримки, відмовляли їм у статусі державних установ. За навчання на кожному курсі, за вивчення кожної окремої дисципліни треба було вносити велику суму грошей. Тому-то музичну освіту могли здобути тільки діти із заможних верств населення. Це видно, наприклад, із звіту про діяльність Польського музичного товариства за 1925—1926 роки, у якому вказано, що в числі учнів консерваторії було тільки півпроцента дітей робітників.

Диплом про закінчення тодішніх музичних навчальних закладів отримували одиниці — два-три проценти від загальної кількості учнів. У складному матеріальному становищі перебували самі навчальні заклади, особливо в роки панування буржуазної Польщі. Не маючи ніякої фінансової допомоги від держави, вони занепадали, не могли створити відповідних умов для навчання. У 30-ті роки зменшується кількість спеціальностей, багато педагогів стають безробітними.

З великим піднесенням і ентузіазмом митці Львова разом з усіма трудящими Західної України зустріли історичний акт Возз'єднання. У Львові, в якому до 1939 року не було жодного українського професійного музичного колективу, організовується філармонія з симфо-

У вестибюлі
В вестибюле

нічним оркестром, хоровою капелою, ансамблями, театр опери і балету, Будинок народної творчості, ряд музичних навчальних закладів. Сотні музикантів дістають роботу, перед ними відкриваються нечувані досі можливості.

15 січня 1940 року 175 юнаків і дівчат розпочали навчання у Львівській державній консерваторії. На восьми кафедрах приступили до творчої праці 70 педагогів, зокрема, відомі митці С. Людкевич, А. Солтис, М. Колесса, А. Хибінський, С. Лісса та інші.

Розвиток молодого радянського вузу перервали три роки фашистської окупації. Варвари XX століття стратили багатьох педагогів та студентів, завдали консерваторії величезних матеріальних збитків.

27 липня 1944 року воїни славної Радянської Армії визволили Львів, а 20 жовтня почалося навчання у Львівській державній консерваторії. У надзвичайно складних умовах воєнного часу почали діяльність всі її ланки. У листопаді 1944 року консерваторії було присвоєно ім'я класика української музики Миколи Віталійовича Лисенка.

Уже в перші післявоєнні роки консерваторія ім. М. В. Лисенка широко розгортає свою діяльність, здобуває визнання серед музичної громадськості республіки, далеко за її межами. Налагоджуються творчі зв'язки з музичними вузами України, консерваторіями Москви, Ленінграда, Мінська, Вільнюса, Риги, Єревана, Тбілісі, Новосибірська.

За роки Радянської влади Львівська консерваторія стала в один ряд з кращими мистецькими вузами країни. Весь навчальний процес тут опирається на новітні досягнення музично-педагогічної науки, методика навчання побудована за останнім словом теорії і практики. У консерваторії працює 16 кафедр, студенти навчаються на шести факультетах: фортепіанному, вокальному, диригентському (з відділеннями хорового та оперно-симфонічного диригування), історико-теоре-

Народний артист СРСР,
лауреат Державної премії УРСР
ім. Т. Г. Шевченка,
професор С. П. Людкевич

Народный артист СССР,
лауреат Государственной премии
им. Т. Г. Шевченко,
профессор С. Ф. Людкевич

У класі професора З. О. Дашака →
В классе профессора З. А. Дашака

Грає заслужений артист УРСР,
професор О. Р. Криштальський →
Играет заслуженный артист УССР,
профессор О. Р. Криштальский

тичному, композиторському та оркестровому, що має відділення духових, струнних і народних інструментів. Для обдарованої молоді, яка не має належної для вступу в консерваторію музичної освіти, існує підготовче відділення при композиторському та вокальному факультетах.

Біля 900 студентів — представників різних народів нашої Батьківщини навчаються в консерваторії на денному, вечірньому і заочному відділеннях. Для забезпечення учбового процесу у вузі обладнані аудиторії, кабінети, бібліотека, яка налічує понад 150 тисяч примірників книг і нот. У кабінеті музичної народної творчості, обладнаному сучасною апаратурою, можна почути записи вокального та інструментального мелосу, зібраного студентами під час щорічних фольклорних експедицій. Як дорогоцінні реліквії тут зберігаються воскові валики з унікальними записами народних пісень, здійсненими на початку нашого століття видатними фольклористами, зокрема академіком Філаретом Колессою. Це до Колесси Леся Українка звернулася із словами вдячності за його невтомну працю: «Ось тепер наша дума, наша пісня не вмре, не загине». На одному з валиків — голос самої славетної поетеси. А на тисячах грампластинок і магнітофонних стрічок кабінету звукозапису — спів прославлених Ф. Шаляпіна, С. Крушельницької, Т. Руффо, шедеври світової та вітчизняної музичної класики, твори сучасних композиторів.

Усе більшої ваги набуває самостійна дослідницька робота майбутніх музикантів. Їх мистецькі можливості розвиваються у студентському науково-творчому товаристві. Його члени регулярно проводять наукові конференції, влаштовують концерти-звіти.

З перших самостійних кроків студенти здобувають педагогічні навики в десятирічній дитячій музичній студії та вокальній студії для дорослих, що працюють при консерваторії. Молоді лектори-музикознавці — бажані гості в робітничих та колгоспних клубах, на підприємствах, у військових частинах, навчальних закладах. Своєрідним учбовим театром є оперна студія, де майбутні співаки оволодівають мистецтвом оперного співу. Всебічну виконавську практику набувають студенти у творчих колективах: оркестрах — симфонічному, камерному, народних інструментів, українських народних інструментів, ансамблях — бандуристів та народних інструментів, хорі диригентського факультету.

Урочиста церемонія
посвячення в студенти

Торжественная церемония
посвящения в студенты

У бібліотеці
В библиотеке

Засідання ради консерваторії
Заседание совета консерватории

Завідуюча кафедрою спеціального фортепіано М. Ю. Угляр проводить заняття з студенткою, лауреатом республіканського конкурсу молодих виконавців Галиною Блажкевич

Заведующая кафедрой специального фортепиано М. Ю. Угляр проводит занятия со студенткой, лауреатом республиканского конкурса молодых исполнителей Галиной Блажкевич

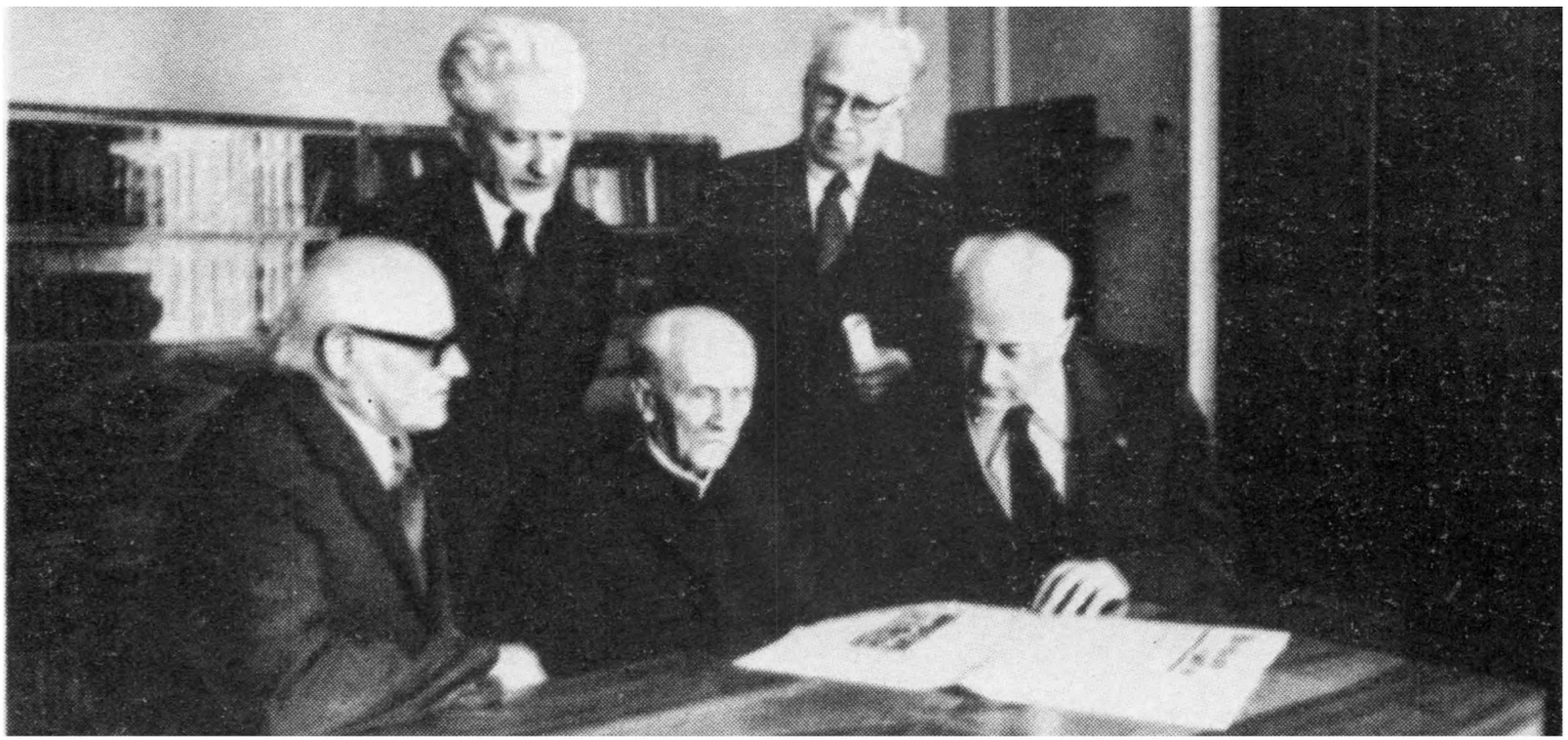

Викладачі консерваторії
відомі композитори Є. Т. Козак,
С. П. Людкевич,
А. Й. Кос-Анатольський (сидять),
М. Ф. Колесса, Д. Є. Задор.

Преподаватели консерватории
известные композиторы Е Т. Козак
С. Ф. Людкевич,
А. И. Кос-Анатольский (сидят),
М. Ф. Колесса, Д. Е. Задор,

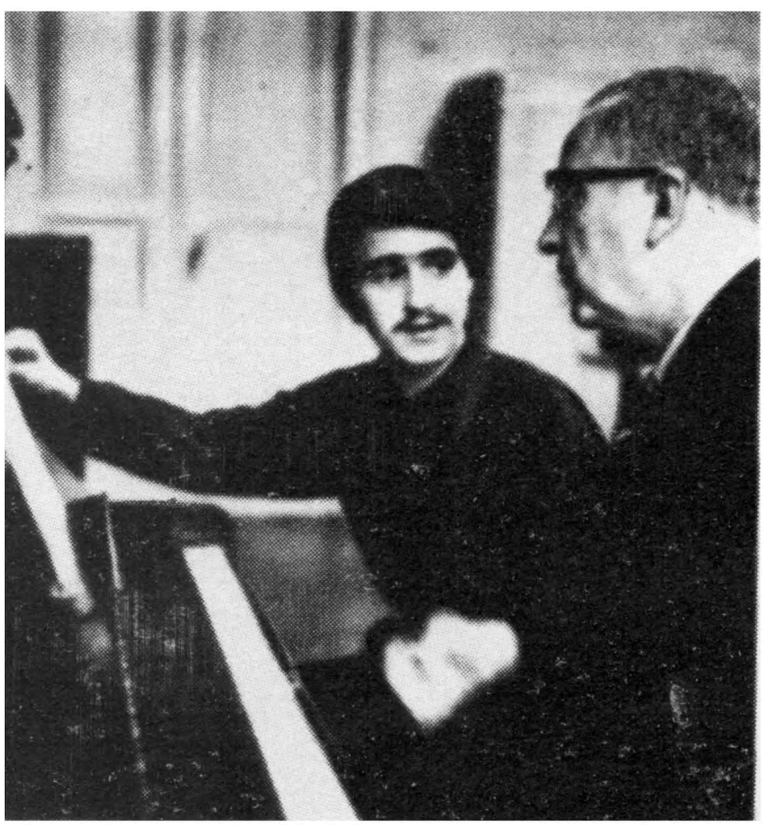

У класі композиції
В классе композиции

У кабінеті звукозапису
В кабинете звукозаписи

Студенти — постійні учасники фольклорних експедицій
Студенты — постоянные участники фольклорных экспедиций

Щорічно творчі колективи консерваторії та окремі виконавці дають понад 300 концертів для трудящих Львівщини та інших областей республіки. А під час літніх канікул комсомольсько-молодіжні концертні бригади несуть сучасну радянську пісню, перлини світової музики будівникам всесоюзних ударних будов, трудівникам полів, воїнам Радянської Армії. Кращі виконавці неодноразово демонстрували своє мистецтво за рубежем.

Наука мистецтва — творча за своєю суттю, вимагає, щоб наставником майбутнього артиста був педагог, який вміє побачити і розвинути талант свого учня, запалити у його душі іскру натхнення. Саме такими людьми з вагомими мистецькими досягненнями, задумами та душевним теплом є провідні педагоги консерваторії: композитори — народний артист СРСР Станіслав Людкевич, народні артисти УРСР Микола Колесса, Анатолій Кос-Анатольський, заслужені діячі мистецтв УРСР Євген Козак, Роман Сімович, Дезидерій Задор, професори народний артист СРСР Павло Кармалюк, Зенон Дашак, народний артист СРСР, лауреат Державної премії ім. Т. Г. Шевченка Олександр Гай, заслужений артист УРСР Олег Криштальський.

Кожен наставник має свої секрети музичної творчості, клас кожного — творча лабораторія. Під опікою Станіслава Людкевича та Адама Солтиса поставав талант нині відомого композитора Мирослава Скорика. Плідним доробком увінчалась багаторічна праця Миколи Колесси. Маючи славу одного з кращих інтерпретаторів симфонічної музики, Микола Колесса є водночас родоначальником львівської школи диригентів. Серед його вихованців — завідуючий кафедрою Львівської консерваторії, лауреат Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка, заслужений діяч мистецтв УРСР Юрій Луців, головний диригент Київського академічного театру опери та балету ім. Т. Г. Шевченка, лауреат Республіканської комсомольської премії ім. М. Островського та Державної премії Грузинської РСР ім. З. Паліашвілі, народний артист СРСР Степан Турчак, головний диригент Гаванського симфонічного оркестру (Куба) Едуардо Рамос, диригент Київського державного театру опери та балету ім. Т. Г. Шевченка, заслужений артист УРСР Іван Гамкало, доцент Івано-Франківського педагогічного інституту, заслужений артист УРСР Володимир Пащенко, головний диригент Донецького театру опери та балету, заслужений артист УРСР

Завідуючий кафедрою
народних інструментів
А. В. Онуфрієнко
працює з лауреатом
республіканського конкурсу
молодих виконавців
студентом Володимиром Стецуном

Заведующий кафедрой
народных инструментов
А. В. Онуфриенко
работает с лауреатом
республиканского конкурса
молодых исполнителей
студентом Владимиром Стецуном

Заняття у класі
народного артиста СРСР,
професора П. П. Кармалюка

На занятии в классе
народного артиста СССР,
профессора П. П. Кармалюка

Студентський ансамбль бандуристок часто виступає перед трудящими із шефськими концертами

Студенческий ансамбль бандуристок часто выступает перед трудящимися с шефскими концертами

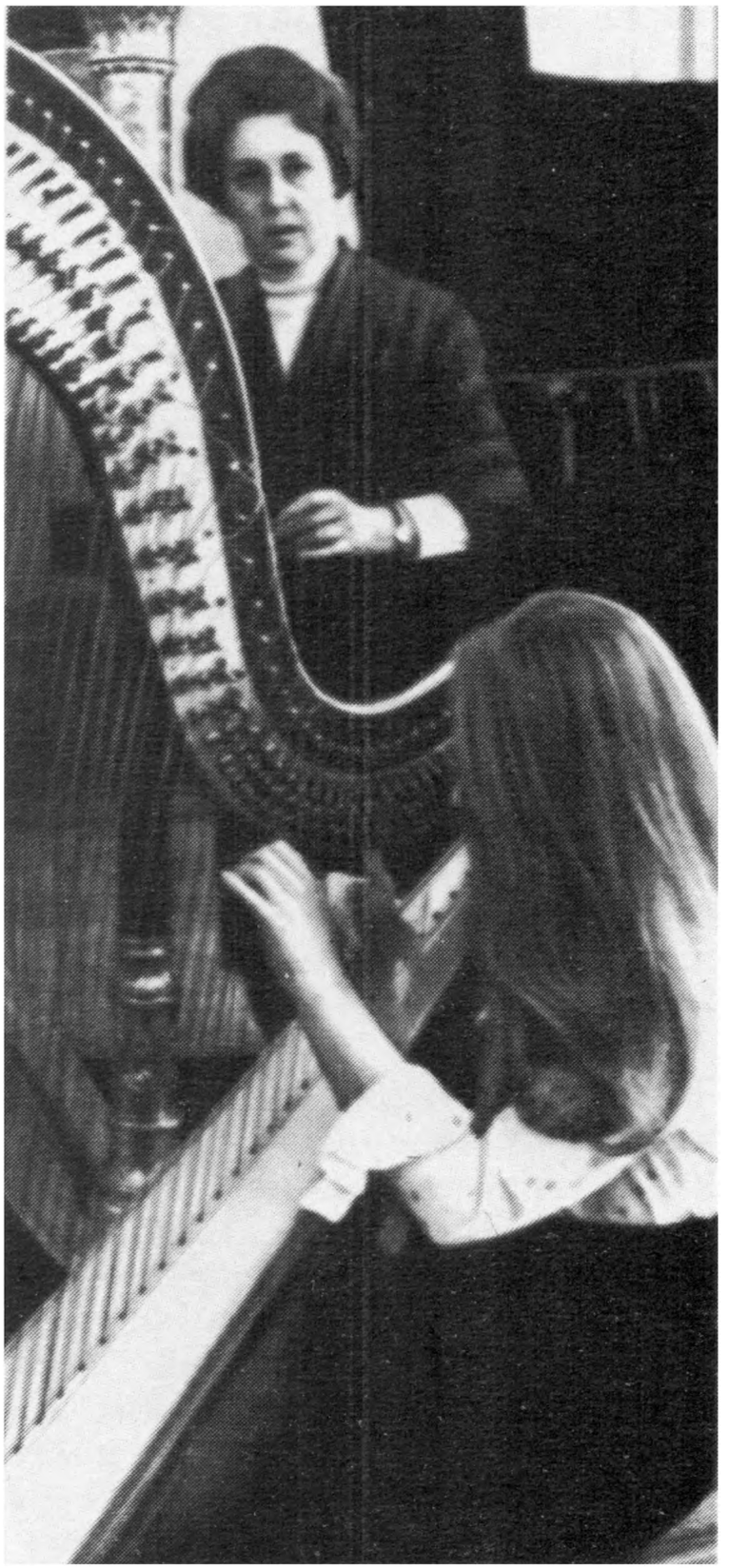

У класі арфи заняття проводить кандидат мистецтвознавства, доцент В. П. Полтарева

В классе арфы занятия проводит кандидат искусствоведения, доцент В. П. Полтарева

Тарас Микитка. У цих майстрів уже виросли і стали за пульти оркестрів їх учні — представники нового покоління диригентів.

За тридцять років роботи консерваторії вищу музичну освіту здобули у ній близько трьох тисяч чоловік. За цей час понад 150 з них отримали почесні звання та нагороди, стали лауреатами та дипломантами республіканських, всесоюзних, міжнародних конкурсів. Народна артистка УРСР Тамара Дідик — солістка Львівського театру опери та балету імені Ів. Франка, Анатолій Жуков — Новосибірського, лауреат міжнародного конкурсу ім. П. Чайковського, заслужений артист РРФСР Олександр Правилов — Горьковського, заслужений артист УРСР Петро Ончул — Донецького, заслужений артист УРСР Грайр Хаиаденян — Ташкентського, заслужений артист РРФСР Елкан Кулаєв — Північно-Осетинського державного музичного театру.

У стінах консерваторії виховано плеяду музикантів, які вибороли пальму першості на міжнародних конкурсах. Ось Ольга Басистюк. У Ріо-де-Жанейро вона стала переможцем VII міжнародного конкурсу вокалістів і здобула Золоту медаль Віла-Лобоса. Юрій Корчинський, один з кращих студентів консерваторії, Ленінський стипендіат. Він брав участь у міжнародному конкурсі скрипалів у Генуї — місті геніального Паганіні. Ставши переможцем, він був удостоєний честі — грати на скрипці великого маестро. Анатолій Липник здобув звання лауреата на одному з найкрупніших міжнародних конкурсів співаків, що відбувся в старовинному голландському місті Хертогенбосі. Олександр Врабель — лауреат міжнародного конкурсу співаків у Болгарії. Тепер він — народний артист УРСР. Лідія Шутко перемогла в міжнародних конкурсах скрипалів у Лейпцігу та Москві. Сестри Ніна, Даниїла, Марія Байко — лауреати Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка. З далекого лемківського села принесли вони до Львова свою пісню і зачарували нею найвимогливіших слухачів. Спів сестер лунав у багатьох країнах світу, їм аплодували в будинку ООН... Віктор Голубничий і заслужений артист УРСР Ярослав Ковальчук — лауреати міжнародних конкурсів у НДР... Ці короткі розповіді, за кожною з яких — велике мистецьке життя, можна продовжити. І кожного разу поряд з новим іменем ми згадували б Львівську державну консерваторію, яка дала путівку в життя талантові.

Випускники консерваторії не лише музиканти. Вся система навчання у вузі спрямована на те, щоб молодий фахівець разом із спеціальністю опанував і широкий політичний світогляд, набув навичок громадської роботи. Теорією і практикою суспільної діяльності студенти оволодівають на факультеті громадських професій, у школах молодого лектора та комсомольської роботи, в суспільно-політичному клубі імені Я. Галана, клубах інтернаціональної дружби та революційних традицій. Не просто віртуоза-виконавця, не представника елітарної професії, а носія глибинних рис радянського мистецтва — громадянина-митця виховує консерваторія. Очевидно, тому серед музикантів, що вийшли зі стін консерваторії, немало удостоїлося честі бути обраними депутатами найвищих державних, а також місцевих органів Радянської влади, членами партійних, комсомольських та профспілкових комітетів.

Мабуть, найповніше розкажуть про консерваторію митці, які, закінчивши навчання, вийшли на велику сцену, на широку арену мистецької і громадської діяльності. Адже найкращою характеристикою для вузу є вихована в ньому таланти. А їх оповідь лунає постійно, її можна почути у різних куточках нашої Батьківщини, де працюють випускники Львівської консерваторії.

*

Среди одиннадцати вузов Львова консерватория имени Н. В. Лысенко занимает особое место. Это первое в истории старинного города учебное заведение, в котором получили возможность учиться каждый одаренный юноша и девушка, а их право на образование материально обеспечило государство. Подавляющее большинство поступающих в вуз имеет среднее музыкальное образование. В консерватории под руководством опытных педагогов молодые музыканты углубляют свои знания, готовятся к самостоятельной работе в разных областях советской культуры.

Львовская государственная консерватория — сверстница исторического воссоединения западноукраинских земель в едином Украинском Советском государстве — создана по постановлению Совета Народных Комиссаров УССР от 19 декабря 1939 года. В прошлом во Львове

существовали только частные музыкальные общества, которые на пожертвования меценатов содержали и музыкальные учебные заведения. Однако ни цесарская Австро-Венгрия, ни буржуазная Польша не предоставляли этим заведениям поддержки, отказывали им в статусе государственных учреждений. За обучение на каждом курсе, за изучение каждой отдельной дисциплины нужно было вносить большую сумму денег. Потому и музыкальное образование могли получить только дети из состоятельных семей. Это видно, например, из отчета о деятельности Польского музыкального общества за 1925—1926 годы, в котором указано, что в числе учащихся консерватории было только полпроцента детей рабочих.

Диплом об окончании музыкальных учебных заведений тех времен получали единицы — два-три процента от общего количества учащихся. В сложном материальном положении находились учебные заведения особенно в годы господства буржуазной Польши. Не имея никакой финансовой поддержки от государства, они приходили в упадок, не могли создать соответствующих условий для учебы. В 30-е годы уменьшается количество специальностей, много педагогов стали безработными.

С большим воодушевлением и энтузиазмом творческая интеллигенция Львова вместе со всеми трудящимися Западной Украины встретила исторический акт воссоединения. Во Львове, где до 1939 года не было ни одного украинского профессионального музыкального коллектива, организовывается филармония с симфоническим оркестром, хоровой капеллой, ансамблями, театр оперы и балета, Дом народного творчества, ряд средних музыкальных учебных заведений. Сотни музыкантов получили работу, перед ними открылись небывалые возможности.

15 января 1940 года 175 юношей и девушек начали учебу во Львовской государственной консерватории. На восьми кафедрах приступили к работе 70 педагогов, в частности известные композиторы

Вихованки консерваторії Ніна, Марія та Даниїла Байко — заслужені артистки УРСР

Воспитанницы консерватории Нина, Мария и Даниила Байко — заслуженные артистки УССР

и музыканты С. Людкевич, А. Солтыс, Н. Колесса, А. Хыбинский, С. Лисса и др.

Развитие молодого советского вуза прервали три года фашистской оккупации. Варвары XX века казнили многих педагогов и студентов, причинили консерватории большой материальный ущерб.

27 июля 1944 года воины доблестной Советской Армии освободили Львов, а 20 октября возобновились занятия во Львовской государственной консерватории. В необыкновенно сложных условиях военного времени уже действовали все ее звенья. В ноябре 1944 года консерватории было присвоено имя классика украинской музыки Николая Витальевича Лысенко.

Уже в послевоенные годы консерватория им. Н. В. Лысенко широко развертывает свою деятельность, завоевывает признание музыкальной общественности республики, далеко за ее пределами. Налаживаются творческие связи с музыкальными вузами Украины, консерваториями Москвы, Ленинграда, Минска, Вильнюса, Риги, Еревана, Тбилиси, Новосибирска.

За годы Советской власти Львовская консерватория стала в один ряд с лучшими художественными вузами страны. Весь учебный процесс, методика обучения опирается здесь на новейшие достижения музыкально-педагогической мысли. В консерватории работает 16 кафедр, студенты обучаются на шести факультетах: фортепианном, вокальном, дирижерском (с отделениями хорового и оперно-симфонического дирижирования), историко-теоретическом, композиторском и оркестровом, который имеет отделения духовых, струнных и народных инструментов. Для одаренной молодежи, не имеющей до вступления в консерваторию музыкального образования, создано подготовительное отделение при композиторском и вокальном факультетах.

Около 900 студентов — представителей разных народов нашей страны обучаются в консерватории на дневном, вечернем и заочном отде-

Грає лауреат міжнародного конкурсу,
колишній студент і нинішній викладач консерваторії
заслужений артист УРСР Ярослав Ковальчук

Играет лауреат международного конкурса,
бывший студент, а теперь преподаватель консерватории
заслуженный артист УССР Ярослав Ковальчук

Вихованка консерваторії Лідія Шутко
кілька разів здобувала
звання лауреата
на міжнародних конкурсах

Воспитанница консерватории
Лидия Шутко
несколько раз завоевывала
звание лауреата
на международных конкурсах

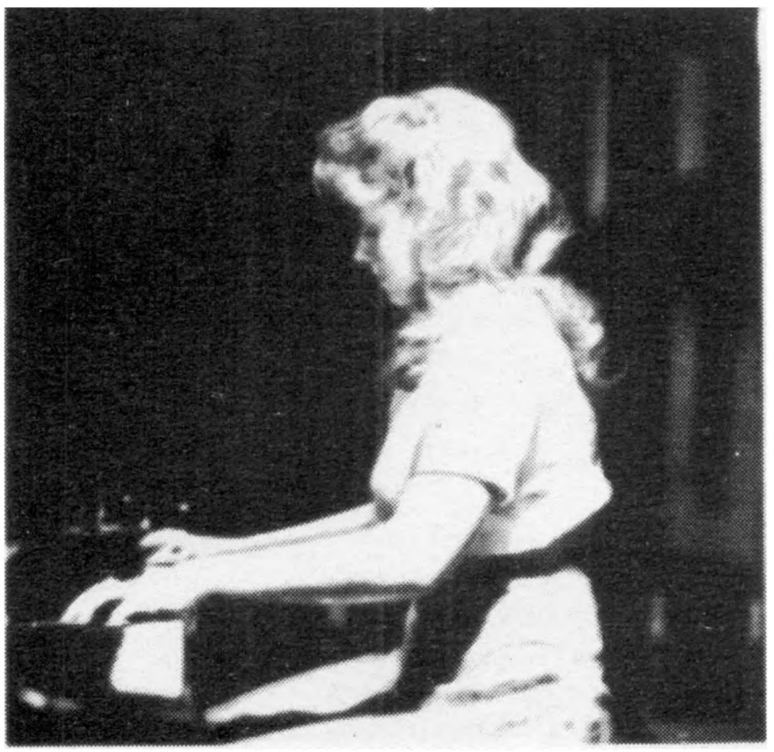

Тільки в наполегливій праці
здобувається виконавська майстерність

Только упорным трудом
завоевывается
исполнительское мастерство

Виступає студентський хор.
В його репертуарі —
твори західноєвропейської
та вітчизняної
класичної музики,
хорові твори
радянських композиторів

Выступает студенческий хор.
В его репертуаре —
произведения западноевропейской
и отечественной
классической музыки,
хоровые произведения
советских композиторов

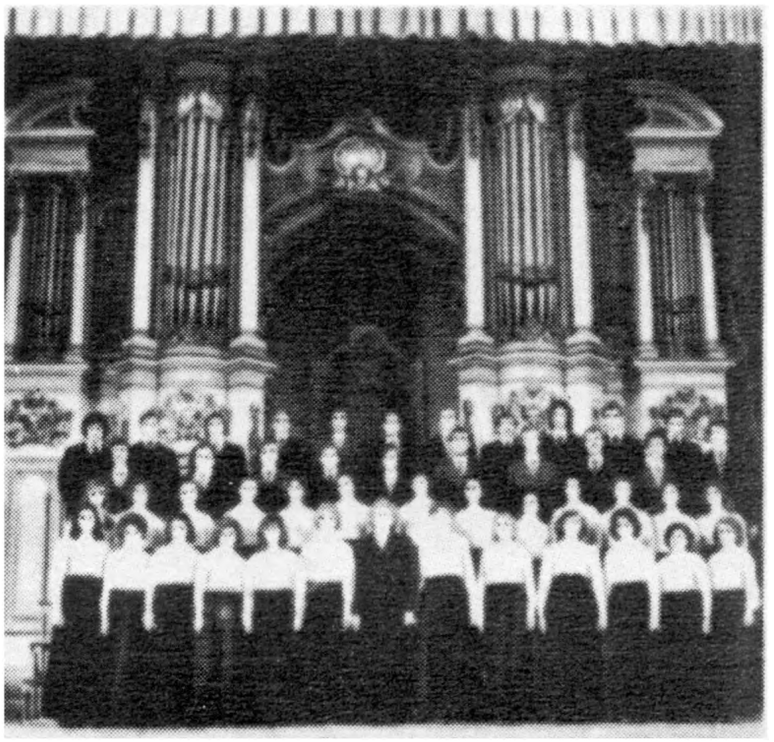

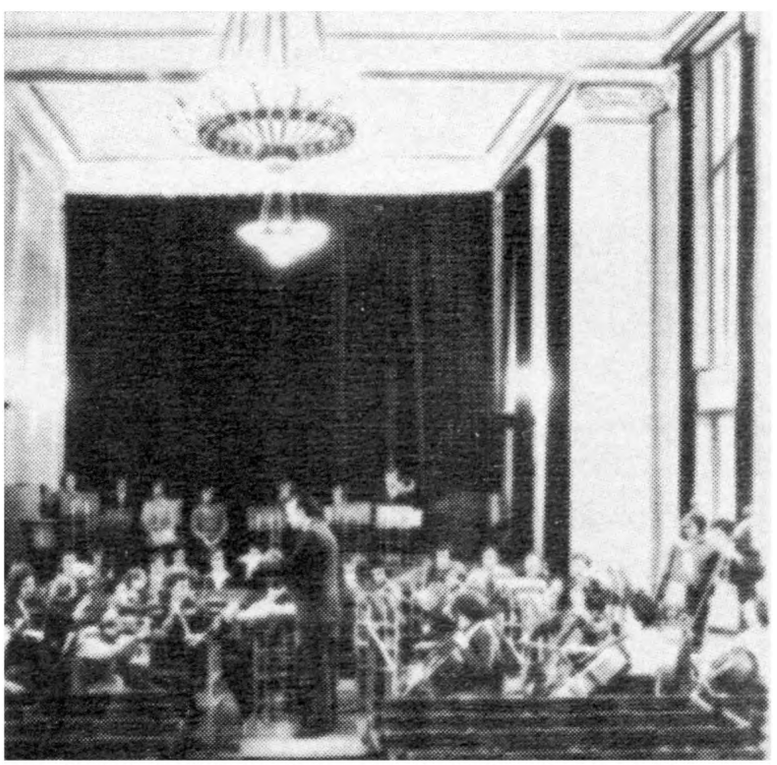

Симфонічний оркестр консерваторії
Симфонический оркестр консерватории

лениях. Для обеспечения учебного процесса в вузе оборудованы аудитории, кабинеты, библиотека, насчитывающая более 150 тысяч экземпляров книг и нот. В кабинете музыкального народного творчества, оснащенном современной аппаратурой, можно послушать записи вокального и инструментального мелоса, собранного студентами во время ежегодных фольклорных экспедиций. Как драгоценные реликвии здесь хранятся восковые валики с уникальными записями народных песен, сделанными в начале нашего века известными фольклористами, в частности академиком Филаретом Колессой. Это к Колессе Леся Украинка обращалась со словами признательности за его неутомимую работу: «Вот теперь и вправду можно сказать: «Наша дума, наша песня не умрет, не сгинет». На одном из валиков — голос выдающейся поэтессы. А на тысячах грампластинок и магнитофонных лент кабинета звукозаписи — пение прославленных Ф. Шаляпина, С. Крушельницкой, Т. Руффо, шедевры мировой и отечественной музыкальной классики, произведения современных композиторов.

Все больший вес приобретает самостоятельная исследовательская работа будущих музыкантов. Их творческие возможности развиваются в студенческом научно-творческом обществе. Его члены регулярно проводят научные конференции, устраивают концерты-отчеты. Благодаря деятельности общества крепнут связи консерватории с коллективами других высших учебных заведений нашей страны.

С первых самостоятельных шагов студенты овладевают педагогическими навыками в десятилетней детской музыкальной студии и вокальной студии для взрослых, действующих при консерватории. Молодые лекторы-музыковеды — желанные гости в рабочих и колхозных клубах, на предприятиях, в воинских частях и учебных заведениях. Своеобразным учебным театром является оперная студия, где будущие певцы овладевают искусством оперного пения. Всестороннюю вокальную практику получают студенты в творческих коллективах: оркестрах — симфоническом, камерном, народных инструментов, ансамблях — бандуристов и народных инструментов, хоре дирижерского факультета.

Ежегодно творческие коллективы консерватории и отдельные исполнители дают свыше 300 концертов для трудящихся Львовщины и других областей республики. А во время летних каникул комсомольско-молодежные бригады несут современную советскую песню, шедевры мировой

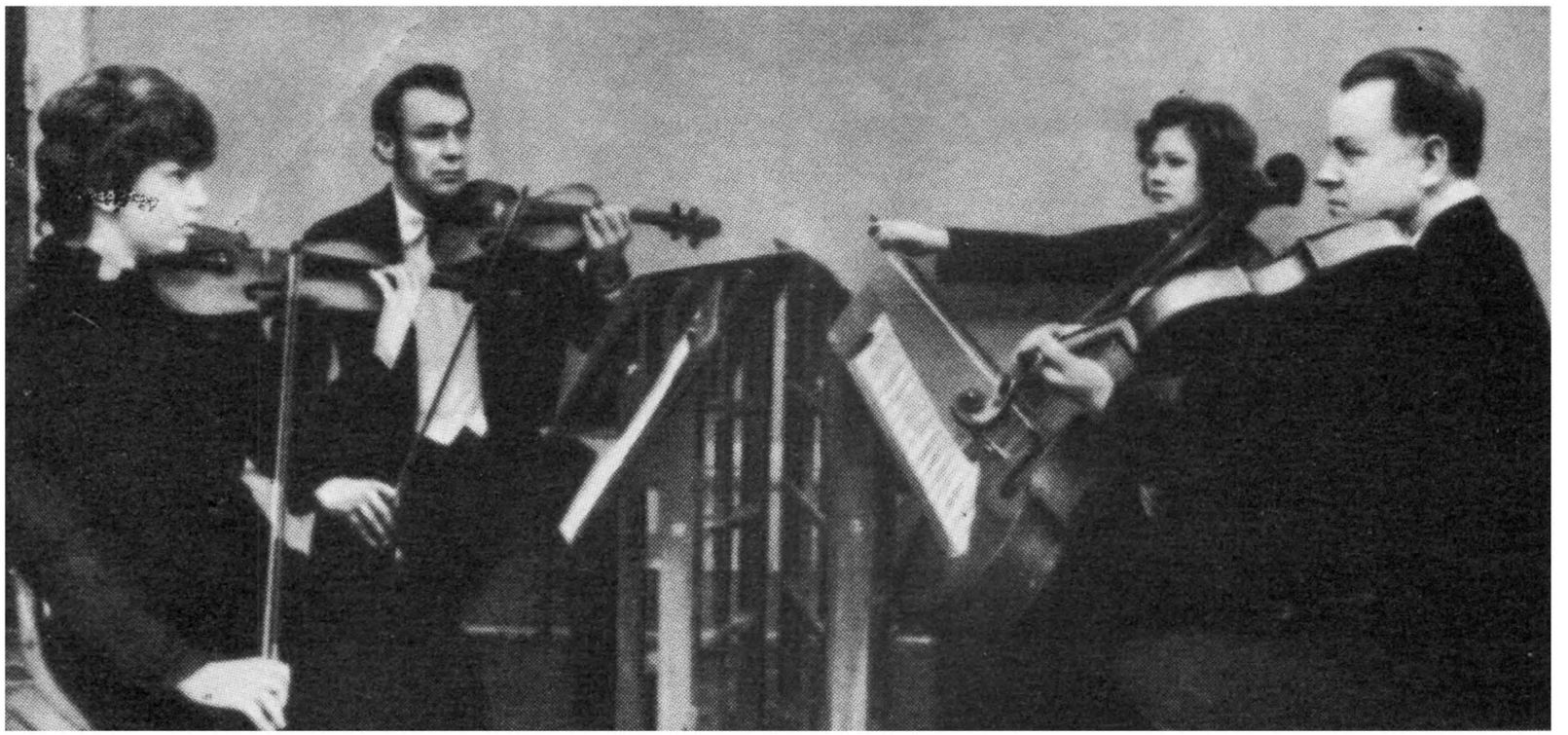

Квартет викладачів у складі
професора З. О. Дашака,
Х. М. Колесси,
Б. Д. Каськіва, Л. О. Шутко
активно пропагує музику
радянських композиторів

Квартет преподавателей в составе
профессора З. А. Дашака,
Х. Н. Колессы,
Б. Д. Каськива, Л. О. Шутко
активно пропагандирует музыку
советских композиторов

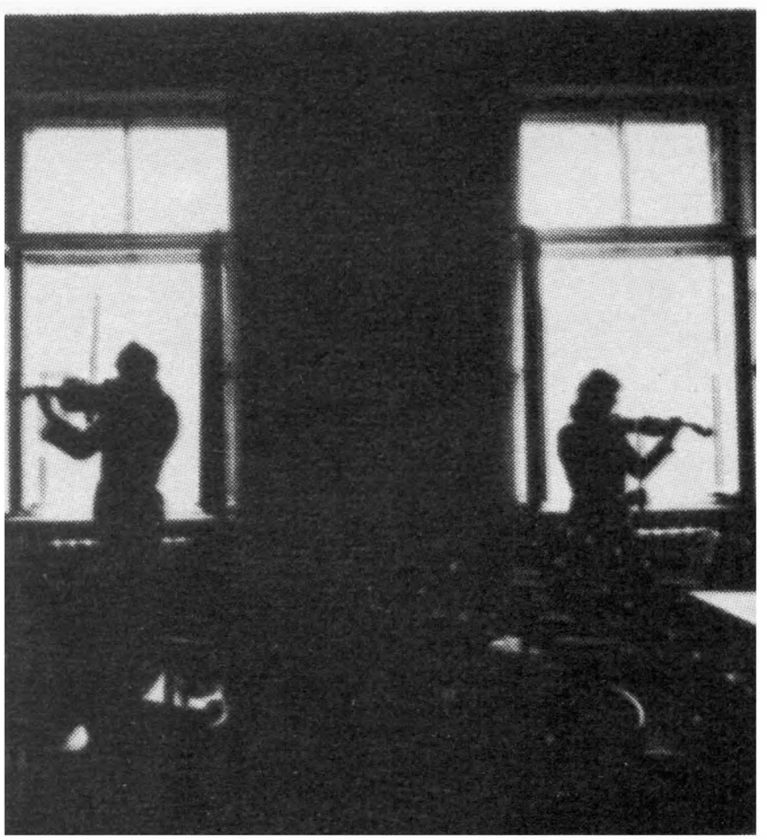

Скрипка... скрипка...
Скрипка... скрипка...

Фінал композиції «Сонцю назустріч», поставленої оперною студією

Финал композиции «Солнцу навстречу», поставленной оперной студией

Вихованець консерваторії соліст Львівського театру опери та балету, лауреат міжнародного конкурсу Анатолій Липник

Воспитанник консерватории солист Львовского театра оперы и балета, лауреат международного конкурса Анатолий Липник

Виступ камерного оркестру
консерваторії
у Львівській картинній галереї

Выступление камерного оркестра
консерватории
во Львовской картинной галерее

Грає лауреат міжнародного конкурсу
ім. Нікколо Паганіні
Юрій Корчинський

Играет лауреат
международного конкурса
им. Никколо Паганини
Юрий Корчинский

Маленькі львів'яни вчаться
у дитячій музичній студії
при консерваторії
Виступає хор молодших класів

Маленькие львовяне учатся
в детской музыкальной студии
при консерватории.
Выступает хор младших классов

Афіші закликають на концерти
у Великий зал консерваторії.

Афиши приглашают на концерты
в Большой зал консерватории.

музыки строителям всесоюзных ударных строек, труженикам полей, воинам Советской Армии. Лучшие исполнители неоднократно демонстрировали свое мастерство за рубежом.

Обучение искусству — творческое по своему содержанию, требует, чтобы наставником будущего артиста был педагог, умеющий увидеть и развить талант своего ученика, зажечь в его душе искру вдохновения. Именно такими людьми с весомыми творческими достижениями, замыслами и душевным теплом являются ведущие педагоги консерватории: композиторы — народный артист СССР Станислав Людкевич, народные артисты УССР Николай Колесса, Анатолий Кос-Анатольский, заслуженные деятели искусств УССР Евгений Козак, Роман Симович, Дезидерий Задор, профессора — народный артист СССР Павел Кармалюк, Зенон Дашак, народный артист СССР, лауреат Государственной премии им. Т. Г. Шевченко Александр Гай, заслуженный артист УССР Олег Криштальский.

Каждый наставник обладает собственными секретами музыкального творчества, класс каждого — творческая лаборатория. Под опекой Станислава Людкевича и Адама Солтиса мужал талант ныне известного композитора Мирослава Скорика. Успехом увенчалась многолетняя работа Николая Колессы. Известный как один из лучших интерпретаторов симфонической музыки, Николай Колесса в то же время создал львовскую школу дирижеров. Среди его воспитанников — заведующий кафедрой Львовской консерватории, лауреат Государственной премии УССР им. Т. Г. Шевченко, заслуженный деятель искусств УССР Юрий

Оркестр народних інструментів під керівництвом О. О. Гериновича підготував спеціальну програму разом з солісткою Львівського театру опери та балету, заслуженою артисткою УРСР Анною Дашак →

Оркестр народных инструментов под руководством А. А. Гериновича подготовил специальную программу вместе с солисткой Львовского театра оперы и балета, заслуженной артисткой УССР Анной Дашак

Активний учасник концертно-шефської роботи студентський ансамбль народних інструментів →

Активный участник концертно-шефской работы студенческий ансамбль народных инструментов

Луцив, главный дирижер Киевского академического театра оперы и балета им. Т. Г. Шевченко, лауреат республиканской комсомольской премии им. Н. Островского и Государственной премии Грузинской ССР им. З. Палиашвили, народный артист СССР Степан Турчак, главный дирижер Гаванского симфонического оркестра (Куба) Эдуардо Рамос, дирижер Киевского государственного театра оперы и балета им. Т. Г. Шевченко, заслуженный артист УССР Иван Гамкало, доцент Ивано-Франковского педагогического института, заслуженный артист УССР Владимир Пащенко, главный дирижер Донецкого театра оперы и балета, заслуженный артист УССР Тарас Микитка.

У этих мастеров уже выросли и стали за пульты оркестров свои ученики — представители нового поколения дирижеров.

За тридцать лет работы консерватории высшее музыкальное образование получили в ней около трех тысяч человек. За это время более 150 из них завоевали почетные звания и награды, стали лауреатами и дипломантами республиканских, всесоюзных, международных конкурсов. Народная артистка УССР Тамара Дидык — солистка Львовского театра оперы и балета им. И. Франко, Анатолий Жуков — Новосибирского, лауреат международного конкурса им. П. Чайковского, заслуженный артист РСФСР Александр Правилов — Горьковского, заслуженный артист УССР Петр Ончул — Донецкого, заслуженный артист УССР Грайр Ханаденян — Ташкентского, заслуженный артист РСФСР Элкан Кулаев — Северо-Осетинского государственного музыкального театра.

В стенах консерватории воспитана плеяда музыкантов, завоевавших пальму первенства на международных конкурсах. Ольга Басистюк стала победительницей VII международного конкурса вокалистов в Рио-де-Жанейро и получила Золотую медаль Вила-Лобоса. Юрий Корчинский, один из лучших студентов консерватории, Ленинский стипендиат. Он принимал участие в международном конкурсе скрипачей в Генуе — городе гениального Паганини. Став победителем конкурса, он удостоился чести играть на скрипке великого маэстро. Анатолий Липник завоевал звание лауреата на одном из самых крупных международных конкурсов певцов, состоявшемся в старинном голландском

Співає заслужена артистка УРСР Ольга Басистюк
Поет заслуженная артистка УССР Ольга Басистюк

городе Хертогенбосе. Александр Врабель — лауреат международного конкурса певцов в Болгарии. Теперь он — народный артист УССР. Лидия Шутко победила в международных конкурсах скрипачей в Лейпциге и Москве. Сестры Нина, Даниила и Мария Байко — лауреаты Государственной премии УССР им. Т. Г. Шевченко. Из далекого лемковского села принесли они во Львов свою песню и очаровали ею самых требовательных слушателей. Пели сестры во многих странах мира, им аплодировали в здании ООН... Виктор Голубничий и заслуженный артист УССР Ярослав Ковальчук — лауреаты международных конкурсов в ГДР... Эти краткие рассказы, за каждым из которых — большая творческая жизнь, можно продолжить. И каждый раз вместе с новым именем мы вспомним и Львовскую государственную консерваторию, которая дала таланту путевку в большое искусство.

Выпускники консерватории не только музыканты. Вся система обучения в вузе направлена на то, чтобы молодой специалист вместе со специальностью овладел и широким политическим кругозором, навыками общественной работы. Теорией и практикой общественной деятельности студенты овладевают на факультете общественных профессий, в школах молодого лектора и комсомольской работы, в общественно-политическом клубе имени Я. Галана, клубах интернациональной дружбы и революционных традиций. Не просто виртуоза-исполнителя, не представителя элитарной профессии, а носителя глубинных черт советского искусства — гражданина-творца воспитывает консерватория. Вероятно, потому среди музыкантов, которые вышли из стен консерватории, немало удостоились чести быть избранными депутатами высоких государственных, а также местных органов Советской власти, членами партийных, комсомольских и профсоюзных комитетов.

Вероятно, лучше всех расскажут о консерватории музыканты, которые, окончив обучение, вышли на большую сцену, на широкую арену творческой и общественной деятельности. Ведь самой лучшей характеристикой для вуза есть воспитанные в нем таланты. А их рассказ звучит постоянно, его можно услышать в разных уголках нашей Родины, где работают выпускники Львовской консерватории.

Народний артист СРСР, професор О. Д. Гай проводить заняття в оперному класі
Народный артист СССР, профессор А. Д. Гай проводит занятия в оперном классе

Wśród jedenastu wyższych uczelni Lwowa szczególne miejsce posiada Konserwatorium imienia M. Łysenki. Jest to pierwsza w dziejach naszego starego miasta wyższa uczelnia, na której ma możność kształcić się każdy uzdolniony młodzieniec lub dziewczyna, a ich prawo do nauki państwo wspiera materialnie.

Lwowskie Konserwatorium Państwowe jest rówieśnikiem historycznego zjednoczenia ziem zachodnioukraińskich we wspólnym ukraińskim państwie radzieckim — zostało ono założone na mocy Uchwały Rady Komisarzy Ludowych z dnia 19 grudnia 1939 roku. W przeszłości we Lwowie istniały tylko prywatne stowarzyszenia muzyczne, które z ofiarności mecenasów utrzymywały szkoły muzyczne. Jednakże ani cesarskie Austro-Węgry, ani Polska burżuazyjna nie udzielały tym szkołom żadnego poparcia, odmawiały nadania im praw uczelni państwowych.

Z ogromnym zapałem i entuzjazmem inteligencja twórcza Lwowa wraz z całą ludnością Ukrainy Zachodniej przywitała historyczny akt Zjednoczenia. We Lwowie, w którym do 1939 roku nie było żadnego ukraińskiego zawodowego zespołu muzycznego, powstała filharmonia z orkiestrą symfoniczną, chórem i różnymi zespołami, teatr opery i baletu, Dom Twórczości Ludowej, szereg uczelni muzycznych. Setki muzyków otrzymało zatrudnienie, przed nimi otwarły się olbrzymie możliwości.

15 stycznia 1940 roku 175 chłopców i dziewcząt zaczęło studia we Lwowskim Konserwatorium Państwowym.

Rozwój młodej radzieckiej uczelni wyższej przerwały trzy lata okupacji faszystowskiej. Barbarzyńcy XX wieku stracili wielu pedagogów i studentów, wyrządzili konserwatorium ogromne szkody materialne.

27 lipca 1944 roku żołnierze zwycięskiej Armii Radzieckiej zwolnili Lwów, a 20 października została wznowiona nauka we Lwowskim Konserwatorium Państwowym. W wyjątkowo trudnych warunkach wojennych były już czynne wszystkie jej ogniwa. W listopadzie 1944 roku Lwowskiemu Konserwatorium nadano imię klasyka muzyki ukraińskiej Mykoły Łysenki.

W okresie władzy radzieckiej Konserwatorium zrównało się z najlepszymi artystycznymi uczelniami wyższymi naszego kraju. Obecnie liczy ono 16 katedr, studenci studiują na sześciu wydziałach: fortepianu, śpiewu, dyrygowania, historii i teorii muzyki, kompozytorskim i orkiestrowym.

Na dziennym, wieczorowym i zaocznym wydziałach Konserwatorium studiuje prawie 900 studentów — przedstawicieli różnych narodowości naszego kraju. Należyty poziom procesu dydaktycznego zapewniają doskonale wyposażone sale wykładowe, pracownie, biblioteka licząca 150 tys. egzemplarzy książek i nut.

Od pierwszych swych samodzielnych kroków studenci zdobywają sprawność pedagogiczną w dziesięcioletniej dziecięcej szkole muzycznej i studium wokalnym dla dorosłych przy Konserwatorium. Młodzi prelegenci muzykoznawcy są zawsze chętnie widziani w świetlicach robotniczych i kołchozowych, na przedsiębiorstwach, w jednostkach wojskowych, uczelniach. Swoistym ćwiczebnym teatrem jest studium operowe, w którym przyszli śpiewacy opanowują sztukę śpiewu operowego. Wszechstronną praktykę muzyczną otrzymują studenci w różnych zespołach twórczych: w orkiestrach — symfonicznej, kameralnej, instrumentów ludowych, w zespołach wokalno-muzycznych — bandurystów i instrumentów ludowych, w chórze wydziału dyrygowania.

Nauczanie sztuki jest w swej treści procesem twórczym i wymaga, by nauczycielem przyszłego artysty był pedagog, który potrafił wyjawić i rozwinąć zdolności swego ucznia, wzniecić w jego duszy iskrę natchnienia. Takimi właśnie pedagogami obładającymi ciepłą serdecznością i osiągającymi wielkie sukcesy twórcze są przodujący pracownicy Konserwatorium: kompozytorzy — artysta ludowy ZSRR Stanisław Ludkiewicz, artyści ludowi USRR Mykoła Kołessa, Anatolij Kos-Anatolski, zasłużeni działacze sztuki USRR Jewhen Kozak, Roman Simowicz, Dezyderij Zador, profesorowie Pawło Karmaluk, Zenon Daszak, artysta ludowy ZSRR, laureat Nagrody Państwowej imienia T. Szewczenki Ołeksander Gaj, zasłużony artysta USRR Oleg Krysztalski.

W ciągu trzydziestu lat istnienia Konserwatorium wyższe wykształcenie muzyczne otrzymało w nim prawie 3 tys. osób. Ponad 150 spośród nich zdobyło tytuły honorowe i nagrody, zostało laureatami i dyplomantami konkursów republikańskich, wszechzwiązkowych i międzynarodowych.

Wielu absolwentów Konserwatorium wywalczyło palmę pierwszeństwa na konkursach międzynarodowych. Olga Basystiuk zwyciężała na VII międzynarodowym konkursie wokalistów w Rio de Janeiro i otrzymała Złoty Medal Villa-Lobosa. Jurij Korczyński, który został zwycięzcą międzynarodowego konkursu skrzypków w Genui, mieście rodzinnym genial-

nego Paganini, dostąpił zaszczytu zagrania na skrzypcach wielkiego mistrza. Anatolij Łypnyk został laureatem jednego z największych międzinarodowych konkursów wokalistów w starym holenderskim mieście Hertogenbosch. Ołeksandr Wrabel został laureatem międzynarodowego konkursu śpiewaków w Bulgarii. Obecnie ma on tytuł ludowego artysty USRR. Lidia Szutko zwyciężyła na międzynarodowych konkursach skrzypków w Lipsku i Moskwie. Siostry Nina, Daniela i Maria Bajko zostały laureatami Nagrody Państwowej USRR imienia T. Szewczenki. Z dalekiej wioski łemkowskiej przyniosły one do Lwowa swoją pieśń i wprawiły w zachwyt najbardziej wymagających słuchaczy. Spiewały siostry w wielu krajach świata, zbierały brawa w siedzibie ONZ... Wiktor Hołubnyczyj i Jarosław Kowalczuk zostali laureatami konkursów w NDR... Podobnych krótkich wiadomości, za każdą z których stoi wielkie życie twórcze, można przytoczyć o wiele więcej. I z każdym nowym imieniem wspomnimy Lwowskie Konserwatorium Państwowe, które wydało talentowi skierowanie do wielkiej sztuki.

ILUSTRACJE

str. 5
W westybulu

str. 6
Artysta ludowy ZSRR, laureat Premii Państwowej Ukraińskiej SRR im. T. Szewczenki, profesor S. Ludkiewicz

str. 8
W klasie profesora Z. Daszaka

str. 9
Gra zasłużony artysta Ukraińskiej SRR, profesor O. Krysztalski

str. 11
Uroczysta ceremonia pasowania na studentów
W bibliotece

str. 12
Posiedzenie Rady Konserwatorium
Kierowniczka katedry fortepianu specjalnego M. Uglar prowadzi zajęcia ze studentką, laureatką republikańskiego konkursu młodych wykonawców Haliną Błażkiewicz

str. 13
Znani kompozytorzy, wykładowcy Konserwatorium: D. Zador, S. Ludkiewicz, A. Kos-Anatolski (siedzą), M. Kołessa, Z. Kozak (stoją)
W klasie kompozycji artysty ludowego ZSRR, profesora A. Kos-Anatolskiego

str. 14
W gabinecie zapisu dźwiękowego
Studenci — stali uczestnicy ekspedycji folklorystycznych
str. 16
Kierownik katedry instrumentów ludowych A. Onufrijenko pracuje z laureatem republikańskiego konkursu młodych wykonawców, studentem Włodzimierzem Stecunem
Zajęcia w klasie artysty ludowego ZSRR, profesora P. Karmaluka
str. 17
Studencki zespół bandurzystek często występuje w bezpłatnych koncertach dla ludności
Docent W. Połtariewa prowadzi zajęcia w klasie harfy
str. 21
Powszechnie uznane jest mistrzostwo wykonania absolwentek Konserwatorium Lwowskiego, śpiewaczek Niny, Marii i Danieli Bajko
str. 22
Gra laureat konkursu międzynarodowego, absolwent, a obecnie wykładowca Konserwatorium Lwowskiego zasłużony artysta USRR Jarosław Kowalczuk
str. 24
Absolwentka Konserwatorium Lidia Szutko już kilka razy zdobywała tytuł laureatki na konkursach międzynarodowych
Tylko w wytrwałej pracy osiąga się miatrzostwo wykonania
str. 25
Występuje chór studencki. W jego repertuarze są utwory zachodnioeuropejskiej i ojczystej klasyki muzycznej, utwory na chór kompozytorów radzieckich
Orkiestrę symfoniczną Konserwatorium prowadzi zasłużony artysta USRR I. Łacanicz
str. 27
Kwartet wykładowców (profesor Z. Daszak, Ch. Kołessa, B. Kaśkiw, L. Szutko) aktywnie propaguje muzykę kompozytorów radzieckich
Skrzypce... skrzypce...
str. 28
Scena finałowa kompozycji pt. „Na spotkanie słońca", wystawionej przez studium operowe
Absolwent Konserwatorium, solista Lwowskiego Teatru Opery i Baletu, laureat konkursu międzynarodowego Anatolij Łypnyk
str. 29
Orkiestra kameralna Konserwatorium występuje we Lwowskiej Galerii Obrazów
Gra laureat międzynarodowego konkursu imenia N. Paganiniego Jurij Korczynski
str. 30
Mali lwowianie uczą się w dziecięcym studium muzycznym przy Konserwatorium. Występuje chór niższych klas
Afisze zapraszają na koncerty do Wielkiej Sali Konserwatorium, gdzie każdy wieczór wykładowcy i studenci demonstrują mieszkańcom Lwowa swój dorobek twórczy

str. 32
Orkiestra instrumentów ludowych prowadzona przez O. Gerynowicza przygotowała specjalny program wraz ze solistką Lwowskiego Teatru Opery i Baletu zasłużoną artystką USRR Anną Daszak
str. 33
Studencki zespół instrumentów ludowych często bierze udział w koncertach bezpłatnych
str. 35
Śpiewa Olga Basystiuk, zasłużona artystka Ukraińskiej SRR
str. 37
Artysta ludowy ZSRR, profesor O. Gaj prowadzi zajęcia w klasie operowej

*

Among the eleven educational establishments of Lviv the Conservatoire named after M. V. Lysenko occupies a specific place. In the history of the ancient town it is the first educatonal institution where every gifted boy and girl got the opportunity of acquiring an education and their right to it was ensured by the state.

The Lviv State Conservatoire is a contemporary of the historic reunification of the West-Ukrainian lands with the Ukrainian Soviet Socialist Republic; it was established in accordance with the Resolution of the Soviet of People's Commissars of the Ukrainian SSR of December 19, 1939. Prior to it there were only private musical societies in Lviv, which supported musical educational establishments with the money donated by patrons of music. Yet, neither the monarchist Austro-Hungary, nor the bourgeois Poland offered those schools any material aid or the status of state establishments.

The historic Act of Reunification was enthusiastically acclaimed by the working intellectuals and all the toilers of the Western Ukraine. In Lviv, which before 1939 had not a single Ukrainian professional musical body, there was established a Philharmonic Society with a symphony orchestra, choir, ensembles, opera and ballet theatre, House of Folk Arts, a number of musical educational establishments. Hundreds of musicians acquired work enjoying vast opportunities opened before them.

On January 15, 1940 175 young people began their studies in the Lviv State Conservatoire.

Further development of the young Soviet higher institution was broken off by the three-year fascist occupation. The barbarians of the 20th century executed many teachers and students, the Conservatoire sustained great material damage.

On July 27, 1944 the warriors of the valiant Soviet Army liberated Lviv and on October 20th classes at the Lviv State Conservatoire began. Under extraordinarily hard conditions of war time all its sections were already functioning. In November 1944 the Conservatoire was named after Mikola Vitalievich Lysenko, classic of the Ukrainian music.

In Soviet times the Conservatoire has ranked with the best artistic higher schools in this country. There are 16 departments at the Conservatoire, students are taught at six faculties: piano, vocal, conducting, historico-theoretical, composition and orchestral.

Nearly 900 students, representatives of various peoples of our country, are trained at the Conservatoire's full-time, part-time and extra-mural departments. To ensure good training at this higher school, the latter is provided with well-equipped lecture-rooms, study-rooms and a library with books and music amounting to 150 thousand copies.

From the very start students acquire pedagogic skills and habits at the Secondary Musical School for Children and at the Vocal Studio for Adults affiliated to the Conservatoire. Young lecturers-musicologists are welcome guests at workers' and collective farmers' clubs, industrial enterprises, military units, educational establishments. The Operatic Studio, where future singers master their operatic art, is a kind of training theatre. Students acquire a thorough vocal practice in different musical and theatrical groups: symphonic, chamber and folk orchestras, bandore and folk ensembles, the Choir of the Conducting Department.

The science of art is creative by its content and requires the tutor for a future artiste to be the pedagogue able to see and develop the talent of his student, to kindle in his heart a spark of inspiration. Precisely that sort of people, with valid successes achieved, ever bristling with fresh ideas, eradiating cordial warmth, are the leading workers of the Conservatoire: composers — People's Artist of the USSR Stanislav Lyudkevich, People's Artists of the Ukrainian SSR Mikola Kolessa and Anatoli Kos-Anatolsky, Honoured Art Workers of the Ukrainian SSR Yevgen Kozak, Roman Simovich, Desideri Zador, Professora Pavlo Karmalyuk,

Zenon Dashak, People's Artist of the USSR, T. G. Shevchenko State prize laureate Alexander Gai, Honoured Artist of the Ukrainian SSR Oleg Kryshtalsky.

For the thirty years of its functioning the Conservatoire has trained a galaxy of musicians who carried the palm at international competitions. Olga Basistyuk won at the 7th International Vocal Competition in Rio de Janeiro and got Gold Medal of Villa Lobos. Yuri Korchinsky, a winner at the International Violin Competition in Genoa — the town of great Paganini,— was honoured to play the violin of the great maestro. Anatoli Lipnik won the title of laureate at one of the greatest International Vocal Competitions held at the ancient Dutch town of Hortogenbosch. Alexander Vrabel is a laureate of the International Vocal Competition in Bulgaria. Lidia Shutko won at the International Violin Competitions in Leipzig and Moscow. Sisters Nina, Danyila and Maria Baiko, laureates of the International Youth Festival in Moscow, are T. G. Shevchenko State prize winners. Victor Golubnichiy and Yaroslav Kovalchuk are laureates of International competitions in the GDR... These concise stories, each implying a great creative life, can be continued. And every time when a new name appears we shall remember the Lvov State Conservatoire which has given the talent a start in life.

ILLUSTRATION

p. 5

In the entrance-hall

p. 6

People's Artist of the USSR, T. G. Shevchenko State Prize winner, professor S. P. Lyudkevich

p. 8

Classes by professor Z. O. Dashak

p. 9

Honoured Artist of the Ukrainian SSR, professor O. R. Kryshtalsky is performing

p. 11

Students' ceremonial initiation
In the library

p. 12

Conservatoire's Scientific Board sitting
Head of the Folk Musical Instruments Department A. V. Onufriyenko working with the student Volodymir Stetsun, winner at the Republican Competition of Young Performers

p. 13

Famous composers D. Ye. Zador, S. P. Lyudkevich, A. J. Kos-Anatolsky (sitting), M. F. Kolessa, Ye. T. Kozak (standing) teach at the Conservatoire
Classes in composition by People's Artist of the USSR, professor A. J. Kos-Anatolsky

p. 14

In the sound recording room
Students are regular participants of folklore expeditions

p. 16

Head of the Special Piano Department M. Yu. Uglyar having classes with the student Galina Blazhkevich, winner at the Republican Competition of Young Performers
Classes by People's Artist of the USSR, professor P. P. Karmalyuk

p. 17

Students' Bandore Ensemble often gives performances at patronage concerts for workers
Harp classes conducted by master of art criticism, reader V. P. Poltareva

p. 21

Masterly perfomance of the Conservatoire's graduates, singers Nina, Maria and Danyila Baiko is universally recognized

p. 22

On the stage — a winner at an international competition, formerly a student and now a teacher of the Conservatoire — Honoured Artist of the Ukrainian SSR Yaroslav Kovalczuk

p. 24

Conservatoire graduate Lidia Shutko more than once won at international competitions
Mastery comes with hard work

p. 25

Students' Choir is performing. Its repertoire includes works of West-European and native classic music, choir works of Soviet composers Conservatoire's Symphonic Orchestra is directed by Honoured Artist of the Ukrainian SSR I. V. Latsanych

p. 27

Professor Z. O. Dashak, Kh. M. Kolessa, B. D. Kaskiv, L. O. Shutko make up a quartet of teachers enthusiastically popularizing music by Soviet composers.
Oh, that heart-rending violin...

p. 28

Finale of the composition "Sunwards", staged by the operatic studio
Graduate of the Conservatoire, soloist of the Lviv Opera and Ballet Theatre, winner at an international competition — Anatoli Lipnik

p. 29

Conservatoire's Chamber Orchestra performing at the Lviv Picture Gallery
On the stage — a winner at the Niccolo Paganini International Competition Yuri Korchinsky

p. 30

Little Lvivites learn music at the Children's Musical Studio affiliated to the Conservatoire
Choir of junior pupils is performing
Bills inviting to enjoy concerts at the Conservatoire Great Hall where every night teachers and students appear before Lvivites with their creative accounts

p. 32

Folk orchestra directed by O. O. Gerinovich has prepared a special programme together with Honoured Artist of the Ukrainian SSR Anna Dashak, solloist of the Lviv Opera and Ballet Theatre

p. 33

Enthusiasts of patronage-concerts activities are students of the Folk Musical Instruments Ensemble

p. 35

Olga Basystiuk, Honoured Artist of the Ukrainian SSR is singing

p. 37

People's Artist of the USSR, professor O. D. Gai conducting classes in operatic art

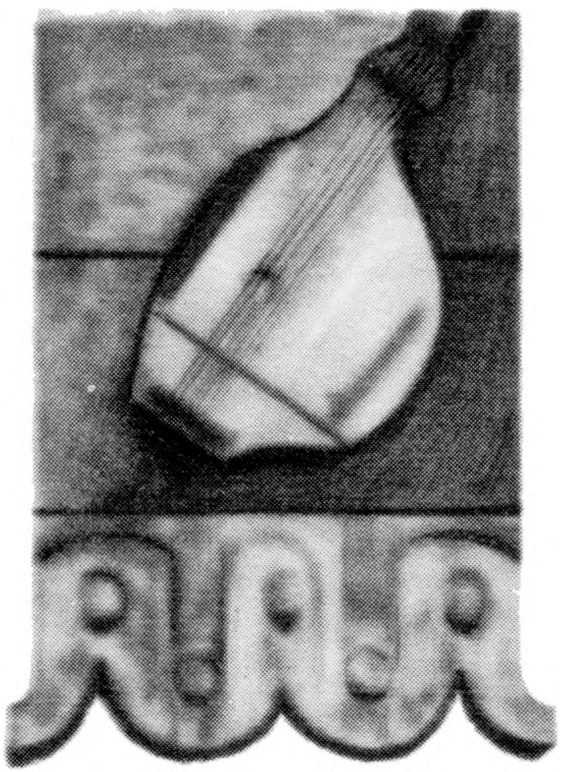

На першій сторінці обкладинки —
будинок консерваторії на вул. С. Бойка, 5
На первой странице обложки —
здание консерватории на ул. С. Бойко, 5
Na pierwszej stronie okładki —
gmach Konserwatorium na ul. S. Bojki, 5
Front cover:
Conservatoire's building in S. Boiko Street, 5

78с(с2)
Л24

Валерия Николаевна Лапенко
Лешек Зигмундович Мазепа

КОНСЕРВАТОРИЯ ИМЕНИ НИКОЛАЯ ЛЫСЕНКО

Фотоочерк

(На украинском, русском,
польском и английском языках)

Львов, издательство «Каменяр», 1978

Редактор *М. С. Білан*
Художник *В. А. Забродін*
Художній редактор *Б. Р. Пікулицький*
Технічний редактор *Ц. А. Буркатовська*
Коректор *І. М. Микита*
Фото *Б. Я. Криштула, Ю. В. Любчика, Б. А. Шевчука*

Інформ. бланк № 302

Здано до складання 29. 12. 77
Підписано до друку 28. 07. 78
БГ 11542. Формат 60×108$^{1}/_{32}$
Папір крейдований
Гарнітура літературна.
Друк офсетний.
Обсяг 1,8 прив. друк. арк.
2,1 обл.-вид. арк. Тираж 15 000.
Зам. № 97-8. Ціна 35 к.
Видавництво «Каменяр»,
Львів, Підвальна, 3.

Львівська книжкова фабрика «Атлас»
республіканського
виробничого об'єднання
«Поліграфкнига» Держкомвидаву УРСР,
Львів, Зелена, 20.

Л $\frac{1905040000-034}{M214(04)-78}$ 25—78

© Каменяр, 1978

35 коп.